

A „KELET” előfizetési díja:  
Vidékre postán vagy helyben hához hordva  
Egész évre . . . . . 16 frt.  
Félévre . . . . . 8 „  
Negyedévre . . . . . 4 „  
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.  
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:  
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

## POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Az értékesebb cikkeket díjaztatnak.  
Kéziratok nem adnak vissza.

### Hirdetési díjak

Határozott időre hirdetési díj vagy annak töre 6 kr.  
Bélyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

### Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapestense Hasenstein et Volger hirdetés köz. irodája. Goldberga A. V. hirdetések felvételi irod Budapestense Szervitátor 5. sz.

### Nyitólé cikkeik

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

### Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

### Ellenzéki morzsák.

(Sr.) Az ellenzék kenyere apad, ezért kénytelen a morzsákon rágódni. És pedig minden morzsát felkap, rágódik rajta mindaddig, míg tökéletesen képtelenségé nem válik az. A külpolitikában eddig bírta az irányt és azzal merőben ellenkezőt tüntetett fel, habár ezt sem volt képes körvonalozni és együttesen feltüntetni. De legalább volt tárgya addig ellenzékeskedésének, a mig beszélt arról, hogy Törökország integritása mellett kell harcolni, nem kell Boszniát, Hercegovinát occupálni, hanem meg kell Oroszországot támadni. Ennek legalább volt értelme; tudta az ember, mit akarnak. Természetes, hogy ezekkel a követelésekkel szemben igen könnyen fellelhető társai Törökország belső állapotainak tarthatatlanságát, Nyugat-Európa e tekintetben kifejezett türelmetlenségét, egy direct orosz háború kevés politikai eredményét, nagy veszélyeit, terheit; egy dőlsláv áramlat megakadályozásának szükségét. De habár így aprójjára meg lehetne csáfolni az ellenzék követeléseket célszerűségét — azokat érteni és a nemzet előtt népszerűnek feltüntetni igen könnyen lehete.

Hanem hát most már mindezekről szó sincs és nem vettük észre, hogy az ellenzék ilyesminek követelésével most állana elő. Orosz háborút alig sürget, a berlini szerződés végrehajtásának félbehagyását nem követelheti senki. Pedig a kormány egész külpolitikája most erre van fordítva. Mit csinál hát ezzel szemben az ellenzék? Nem meri támogatni a berlini szerződést, hanem azt mondja — hogy Oroszország azt sem fogja végrehajtani. Pedig napról-napra pontosabban engedelmeskedik annak. Nem rosálhatják a novibazari szerződést; így hát kezdnek arról jóslgatni. Hirdetik, hogy a szandzsák megszállása még sem lesz békés úton eszközölhető, összehasonlítják Bosznia megszállásával. Igen, mert egészen megfélekednek arról, hogy maga a porta készíti most bevonulásunkat előre és mint az egyes mufik kiáltványából a rendetlen csapatok bevonulásából ítélni lehet — elég lelkiismeretesen. Hogy így csak kevesebb kilátás van az összehúzódsra és a lakosság által való megtámadtatásra; azt — úgy hisszük megmagyarázni sem kell. Minthogy tehát nem épen egészséges (és az ellenzékre nézve nem is igen táplálók) eledeit képez a jóslgatás, jó lenne, ha felhagynának ezzel. De ellenzékünk fogytán van a tápláléknak és így nem irigylünk tőle ezeket a morzsákat. Nem azért sem, mert azokat még a legvadabb hí-

rekkel is kénytelen megfűszerezni. Így p. o. ép oly hazafiasan, mint alaposan rebesgeti azt, hogy Andrassy gróf állása meg van ingatva; előbb-utóbb bukni fog, már utóda iránt is alkudozás foly, meg is nevezik azt, vagy Potocky gróf vagy Haymerle báró fogja ezután azt a külügyi politikát csinálni, mely — ellenzékünket kielégítendő, mert ha erre nem számít, akkor nem tudjuk, miért örül a változásnak, főleg miután még azt is hozzá tudja tenni, hogy „a katonai párt” fogja gr. Andrassyt megbuktatni; a mi által önkénytelenül azt a bizonyítványt állítja ki böles ellenzékünk, Andrassy gróf mellett, hogy még sem áll valami alkotmányellenes vagy reactionarius irány szolgálatában. Persze csakhamar jönne a „dementi”-k, és akkor az ellenzék nagy bölesen azzal vágja ki magát, hogy „Andrassy gróf marad ugyan, de csak a berlini szerződés teljes végrehajtásáig”, — nem vevén észre, hogy csak az imént ennek végrehajtását tagadja, vagy ad graecas calendas napolta el. Így hát Andrassy uralmát meghosszabbítja. Ha a külpolitikában az ellenzék ez a magatartása nem a morzsákon rágódás, akkor még rosszabb, mert értelmetlen.

A belpolitikában sem állunk különben. Szeged megmentésére tett egyetlen intézkedést sem lehet megtámadni; mit csinálnak tehát? Elhíresztelik, hogy a szegedi királybiztosi tanácsnak nagy fizetése lesz. E felett aztán szörnyű nagy keserűséggel foly a tinta, mig végre kiderül, hogy — nem igaz. Piszkálhatja az ellenzék a fogat ezután a morzsa után. Azután panaszkodik szörnyen, hogy a kormány az ország anyagi jólétére nem tesz semmit, mig a közönség kénytelen figyelmeztetni arra, hogy — a beszállásolási teher tetemes könnyítése a kisbirtokosok földhitelintézetének létesítése, a flumei angol hajózási vállalat megállapítása az ország törvény, rendőrbíráskodás megszavazása mégis csak a nép anyagi jólétének emelésére szolgáló intézkedés, sőt talán intézményeink fejlesztése, az iparszakoktatás meghonosítása is erre való; a házi ipart is ez a kormány alapítja meg rendszeresen, — a bankfiókok szaporítása és a hitel javítása sem megvetendő dolog; ha mindez semmi, akkor igaz van az ellenzéknek; de ha mindez figyelemre méltó tényező és az ellenzék ezeket mégis ignorálja; valamint elhallgatja azt, hogy mennyi akadályt gördített régebben hosszas külföldi és kiegészítési vitáival a kormány és többség elő: hát akkor megint csak oly morzsákon rágódik, a miket tőle épen nem irigylünk. Nem már azért sem; mert

azon nagy követelések és ígéretek után, melyekkel az ellenzék a belpolitika terén előállott, ez a néhány morzsa megmaradása, csak azt bizonyítja, hogy az ellenzék — mennyire megvan verve!

### A sétatéri vízvezetés kérdése.

(Vége.)

Nem kimélve a fáradságot, megszereltük mindkét Szamos esési méreteit, (a miatt később jelen közlésünk idáig) melyek akkora magasságot tüntetnek elő, mellyel nemcsak a t. sétatér-egyetlen által óhajtott öntözést és szökőkutakat, hanem annál sokkal többet lehetőséges minden nyomógépet nélkül létesíteni. Így igazán fel lehetne vinni a vizet a város fölteteire és pedig nem korlátozott mennyiségben, mint a nyomógépek segítségével, hanem bőséggben.

Meg kell jegyeznünk, hogy a mérések lábakban történtek, ennél fogva lézkek fogunk élni; továbbá, hogy könnyebb áttekinthetőséért a helyeket és vonalakat mellőzve, csupán lábokban, kerek számokkal fogjuk megunkat kifejezni. Azonban kívánatra a részletes és több ponton megjelölt mérések eredményét — melyek — birtokunkban vannak, — szívesen közöljük.

A Nagy-Szamos esését itt nincs szükségem litemnek.

A Kis-Szamos esései a monostori anyagától — a hol a O. pontot vesszük — következők:  
a monostori műmalomig, . . . . . láb  
a sörház mögött . . . . . 10'  
a zsemlesek malmáig, az . . . . .  
uszodánál . . . . . 20'  
a libozgatói malomig . . . . . 29'  
a Diána fürdőnél, a sétatérre bejáró hideg, tehát szamba a nyári színházzal . . . . . 32'  
a csupán novatorozás tekintetéből — de mint szorosan a nem tartozót — feljegyezzük, miszerint odáig, a hol a kis Szamos a nagy Szamosba belefol, a csukorgyár tájékán van esés 85'

Hogy ilyen jelentékeny eséssel bíró folyó tájékán könnyen lehetőséges vízvezetések előállítani, azt bízunk, fölsőleges bizonyítgatni.

Ha tehát — más pontokat mellőzve — a sétatér-egyetlen a zsemlesek malmán felül fogja föl a vizet az uszodánál, illetőleg onnan vezet zárt csővezetékben: a nyári színház köröndjénél 12' esést kap, vagyis, hozzávetőleg, szökőkutja 8—9 lábat fog ugrani.

Ha a monostori műmalomtól vezeti a vizet, a fenebbi ponton, t. i. a nyári-színház előtt 22'

Richard kevéssel azelőtt végezte be teljesen tanulmányait a megelőző napot egészen henylésnek szentelte.

Már e körülmény, — mellyel egyenértékű csoda csak az lehetett volna: ha nevelőanyám legalább egy napon át nem talál semmi pórkedésre való alkalmat, — maga is arra mutatott: hogy rendkívüli események vannak keletkezésben.

A fent jelzett napon — augusztus 12-kén — rendkívül nyugtalan kedély-hangulatban értem, Szörnyen izgatott valék s még inkább izgatott az: hogy nem tudom okát adni lelkiállapotomnak. Ólom-súlylál nehézkedett valami kedélyemre, még a levegőt is olyan nyomasztónak érzem, pedig oly enyhe, fűszeres légű, gyönyörű nyári nap volt.

Minden perc, minden óra, mintha meg lett volna kettőztetve s egész végtelenségnek tetszett: mig elérkezett az ebéd ideje.

Mikor már az asztalnál ültünk, Richard egyszerre csak megszólal avval az ő csengő, de hideg hangjával:

— Jelenenem kell szüleimnek: hogy a rég várt levelet — melyről a minap említést teték — ma végre megkaptam B . . . . . N . . . ur, titkos tanácsos ó excelenciája csakugyan felszólit: hogy két fiának nevelését bevégezzem. Az ajánlat teljesen kielégítő, csak egy évre kell köteleznem magam s a mellett, állásfoglalásom érdekében hathatós pártfogás van ígérve. Céljaimra nézve főleg ez utóbbi ok a döntő s minthogy a titkos tanácsos úrnál holnapután jelentkeznem kell: a holnap hajnali vonattal indulok.

E beszéd, melynél hosszabbat egyfolytában még nem hallottam a Richard ajkairól, mindnyájunkra rendkívüli hatást gyakorolt.

Nevelő-atyám a kést és villát, melyeket ép működésbe akart hozni, csöndesen letette s néma gondolatokba merült; nevelő anyám ellenben ha-

láb esés, vagyis a szökőkutnak 14—15 láb ugrása lesz. E mellett az öntözés, természetesen, épen úgy eszközölhető, mint ha géppel van nyomva a viz.

A fenn említett kisebb ugrás, t. i. a 9 láb a t. sétatér-egyetlen célzatának tökéletesen megfelelő. Csak ennyi magassággal rendelkezvén, a szökőkutat úgy lehet impozánsá tenni, hogy nem csak egy közép sugarat, hanem számos 30—40 vagy több egymást keresztező, majd játszi alakokban alálomló vizsugárakkal egész vizijátékot állít elő; ezt pedig teheti, mert most már a víz odajövetele nem kerül költségbe, jó az önsúlyánál fogva bőségesen.

A nagyobb nyomás, viszonylag nagyobb ugrás a magasabbról s egyzersmind távolabbról vezetés által levén elérhető, természetesen több kerül.

Lássuk most a költségeket. Ezen vízvezetékek elmaradhatatlan része a mindig egyenlően tiszta vizet tartalmazó és szolgáltató viztartó. (reservoir) Ennek előállítás költsége tehát első helyen mindig beszámítandó.

De ezen kívül aztán nincs is más kiadás, csupán maga a cső vezetéké egyszerű mindenkorra. Felügyleti vagy fentartási költség elenyészőleg csekély lévén.

Már most, ha a t. sétatér-egyetlen a t. Korbuly ur által tervezett 850 mtr. hosszúságú csővezetést — mely a sétatér hosszának felel meg, tehát a zsemlesek malmától kezdve — készített meg: viztartóval együtt 34-os csővekből mintegy 2700. 4"-os csővekből 3300 forintba fog kerülni, melyhez csupán a hydránsok kevés költsége járul. Ily módon tehát tetemesen olcsóbb lenne a vízvezetés, ment minden ötkiadástól, fentartási költségtől, ugyiszlva mégis örökös.

Ha pedig a t. sétatér-egyetlen a t. Korbuly ur terve kivételéhez szükséges 4 ezer és 7—8 száz forintot elkölti, vagy 8—9 czolos csőveken vezetheti a vizet ugyanannan, vagy 4—5 czolos csőveken a monostori műmalomtól 99 láb szélességig akár be a föltérre; és végre, ha a t. K. ur tervéhez, annak felügyletét is beleszámítva, szükséges kilenczedfél ezer forint kiadja: a fenebbi magasabb pontból akár 1 láb átmerőjű csőveken hozhatja be akárhova a vizet, s vagy jó pénzért adhatja el, vagy együttesen létesítve a vezetést a n. várossal, emennek is dus vízvezetéké leend.

Minden esetre a különbségek annyira feltűnők, miszerint, azt hisszük, nem végeztünk haszontalan munkát, midőn ezeket felderíteni igyekeztünk.

Ajánljuk tehát ismételve ezeket mind a t. sétatér-egyetlen, mind a nemos város becesse figyelmébe.

Dr. S.

talmas csatárba bocsátkozott minden néven nevezendő tanácsosok s excellenciás urak ellen, a kik azt hiszik: hogy a szegény ember épen olyan Hübél Balázs-módra indulhat minden pillanatba utra, mint jómaguk, a kiknek egyéb dolguk sincsen a világon.

Én pedig — én érzetem: hogy arczaim egyszerre kigylanak, minden tagomat erőszakos reszketésséggel fogja el s föl nem merém emelni a szememet. Stírd köd fogott körül, nem láttam semmit s mégis úgy jött nekem: mintha a Richard szemei, mint két tüzes vas fürdőnának égő arczaimba.

Nem tudom: hogy lett vége az ebédnek, hogy jutottam ki az udvarra, onnan a kertbe, a gesztenyefa alá, a hárs-kapára. Csak ott tudtam annyira magamhoz térni, hogy összefüggő gondolkodásra képes legyek.

Az első öntudatos eszme végkép elrémített. Nem tagadhattam önmagam előtt sem: mennyire meg van rendülve egész lényem a Richard távozása miatt.

De hát lehetséges-e ez, kérdém önmagamtól. Hiszen ha csak egy paránya is lakozik bennem a következetességnek: most örölnöm, mintegy szabadon föllelékezem kellene a reményre: hogy megszabadulok attól a lidérc-nyomástól, mit a Richard lénye gyakorolt rám.

Valóban így kellett volna lennie; de én, lájdalom, egy idő óta olyan lánczolatát éreztem magamban a következetlenségeknek: hogy már ezen sem volt jogom fölöttébb megütközve lenni.

Az olvasó bizonyára rég tisztában van már e lélekállapot valódi okáról s talán azt hiszi rólam: hogy akkori kedélyhangulatomat csak a hatásvadászat s művészkedési akarángulatfésztés céljából vonom be most a teljes „nemtudás” szűrke-

### A tordai sós fürdőkről.

A közérdek iránti tekintetből, engedje meg a tks. s érkező ur, hogy a fürdő-időny beállta alkalmából, a mi a sós fürdőkről is egyet mást elmondhassak.

Nekünk magyaroknak, egyik legnagyobb hibánk az, hogy saját magunkat sem ismerjük; ennek ecclatás bizonyítékát képezi azon picas kis történet, mely a boldog emléktől V. L. itteni gyógy-szerész és egy salzburgi hírneves orvos között a harminczas években lefolyt; midőn ugyanis nevezett, bizonyos csúszós bántalmak orvoslása végett Salzburgban keresett fürdőt, s a fürdő orvosa értesült, hogy nevezett épen Tordáról való, nem kis meglepetésének adott kifejezést, midőn mintegy szemrehányólag mondá: „ki volt képes az urat ide küldeni, s ekkora költségbe verni, midőn a városában lévő jeles sósfürdők, ha nem is több, de annyi gyógyerővel bizonyosan bírnak, mint a mieinké!”

Ugy egészségi, mint financiai tekintetből szükséges tehát, hogy megismerjük azon kincseket és előnyöket, mikkel a természet országrésznket oly pazarul megáldotta.

Annál is inkább, mert a kiknek sósfürdőre van szükségük, azt vagy távol eső helyeken keresik, vagy annak létezéséről és gyógyhatásáról tudomással nem bírván — egészen nélkülözik.

Vegye tehát a t. közönség tudomásul, hogy a tordai sósfürdők, a kívánalmaknak megfelelő kényelemmel vannak ellátva; jó, egészséges levegőjű lakszobákkal berendezve, s a lehetőleg gondoskodva van arról is, hogy az étel- és italbeli szükségletek jutányos ár és pontos szolgálattal kielégíttessenek; a várossal, mely a fürdőtől alig egy negyed órára esik, óránként társakocsijáratok közlekednek; vasár- és ünnepnapokon cigányzene játszik, s a fürdő élet egyhangúságát, a torozókői „székelykő” és tordai basadékhöz teendő kellemes és tanúságos kirándulásokkal lehet változtatni.

Az orvosok, orvosokhoz hasonló a kórosok bántalmaknál lehet sikeres hatását észlelni: görvéllyor (scrophula), vagy eből származó betegségekben, pl. mirigy-daganatok, az ugynevezett orbánczos szemgyuladások, borkiütések stb.

Továbbá hüles, vagy görvéllyorktól feltételezett esontbántalmak, pl. esouthartya gyuladás, esontszű, izületi daganat, izmever (anchilosis) izzsugor (contractura) kőszvény stb.

Ilyen és ehhez hasonló bántalmakban számos egyén keresett és talált már orvoslást, s nem egy esetben tudának felhozni, s az illetőket névszerint is megjelölni, kik két mankóval jöttek ide, s rövid hat heti gyógyfolyam alatt teljesen helyre állva,

fátyolával. Higgyék el önök: hogy valóban oly távol voltam attól, bárcsak gyanítani is, mi az, a mi lekembem forrong, miut a hogy a csecsemő gyermeknek semmi tudalma nincs arról, mi hat rá kellemesen, vagy kellemetlenül.

Gondolataimból nevelő-anyám szava riasztott föl, ki nagy ösepetével nyomozott már mindenfelé, hogy segítségére legyen a palóksában.

A csomagolás lefoglalta az egész délutánt. Nevelő-anyám minden ruhá-darabbal személyes pórkedésbe bocsátkozott s ha egy parányi festést, vagy épen gombhiányt sikerült fölfedeznie: ez iszonyu jelenségek fölött egész elő- és utórszszel ellátott józanokatokat tartott.

Alkonyra járt az idő, mikor Richard a várossal hazatért. Akkor épen véletlenül egyedül voltam a szobában s nagyot ijedtem, mikor vele szemben találtam magam, főleg mikor láttam: hogy Richard, szokása szerint nem megy el mellettem egy futólagos köszönnéssel, hanem megáll s különös kifejezéssel függeszté rám szememet.

Pár perczig határozatlanul, mintegy önmagával küzdve állott szemközt velem, azán hirtelen pár lépést tett felém s e néhány, majdnem sutógva kiejtett szózt intézte hozzám:

— Gábiella, nehány szót óhajtanék váltani önnel, a kertben a gesztenyefa alatt leszek, ha teheti jöjjön azonnal.

Ezel nem is várvá feleletet, gyorsan elhagyta a szobát s a kertbe ment.

Én az első perczben, mintegy meg voltam kövűve a bámullatól, ezérfe gondolat rajzott végig lelkemen, de az, hogy kíváncsat ne teljesítem, bizonyára nem.

(Folytatása köv.)

### A „KELET” TARCZÁJA.

EGY FIATAL ASSZONY

### EMLEKIRATAI.

Elbeszélés.

JNDALI GYULÁTÓL.

IV.

(Folytatás.)

Ugy jött nekem: hogy ha Richard egyszer csak így szólana hozzám: „Gábiella, térdeljen ön le előttem!” — hát én, tele ellenszennel és iszonyattal . . . okvellen letérdelek előtte; vagy ha ezt mondáná: „Gábiella, látja ön ama tornyot, melynek keresztje ide, kertünkbe csillag! menjön ön fel abba a toronyba s ugorjék le az ablakból, mert én így akarom ezt!” — hát én bizonyára, mint egy akarat nélküli gép, rögtön utnak eredek, fölmegek abba a toronyba s leugrom az ablakból.

Tébbolyító rejtély! ki fogja ezt nekem megfejténi!

Ha csak legkevesebb hajlandóságom van a babonára: nem gondolhattam volna egyebet: mint hogy v a m p y r r a l lakom egy földé alatt, mely alvilági lény tudvalevőleg villogó fekete szemek s halvány arczok képében szokta kísértgetni a jámbor keresztényen lelkeket.

S hogy rémülésem teljesebb legyen: ugy



mankó nélkül siettek haza örvendő családjuk körébe.

Nem ajánlhatjuk tehát eléggé fűrdőnket a szenvedő emberiség szíves figyelmébe; ne méltóztassanak azon téves meggyőződésben élni, hogy az a jó, a mi idegen, s ne legyenek bizalmatlanok azon előnyeink iránt, melyeket kevés fáradsággal, kevés költséggel, de épen oly, sőt még több haszonnal élvezhetünk, mint a külföld akárhánnyal haszonminőségű intézetét, minthogy vízenek alkotó elemeiben, a nagymennyiségű konyhasón kívül, a jó és bűdös is előfordul.

A fűrdő hatásai felügyelet alatt áll, s rendelő orvosai is el van látva.

Az árak igen mérsékeltek, s kíváncsiakra a bérlet t. Gombos László ur árjegyzékkel is szívesen szolgál.

Ajánljuk szenvedő embertársaink figyelmébe!

N—d. M—s.

Novi-Bazár felől nyugtalanító hírek érkeznek, melyek szerint a prizerendi albán liga szervező az ellenállást, szemben csapataink occupációjával. Mi való e hírekből, nem tudhatjuk, de ítélve a már előfordult vérengzésekből, teljesen alaptalanok aligha lesznek.

Hogy a török hatóságok erőlyesen lépnek föl az üzemek ellen, azt nem igen látjuk, sőt egyik sürgöny épen kiemeli, hogy az illető kormányzó újjai közt nézi az albánok létszámát; pedig a porta keservesen meg találja banni, ha nem okult azon magatartásból, melyet közgei által Boszniában tanúsított s ha azt netán ismételné akarná.

## KÜLFÖLD.

A francia senátus szombati ülése, melyen a kamrák Párisba való visszatérésének kérdése került színpadra, késő esti órákig tartott. Kétzer indítványozták az ülése befejezését s kétszer vetették el az indítvány. Az összes miniszterek jelen voltak. Szóltak Waddington, Say, Freycinet.

Waddington önnepélyesen kijelenti, hogy a kormány garantálja a nyugalom, sem agitáció, sem titkos társulatok nem léteznek Párisban. — Kérdel válaszként az elővigyázatot hangsúlyozza; a veszély sokszor villámcsapásként következik be. — Say veszélytelennek tartja a párisi közegtanácsot, s ha a kormány a törvényekhez ragaszkodik, nem látja még a zavargásokat sem oly veszélyeseknek, — Lasteyrie, egy agg, kit úgy kell a szószékre emelni, dicéri a közérzetet, mint minden vész előli menekedést; ezért kell azonban épen ragaszkodni az alkotmányhoz s nem váltogatni meg azt; — Laboulaye szólni akar, mert az ülése berekesztését sürgetik. Ez indítvány nagy zajt elvetettek, Laboulaye úgy hiszi, hogy Páris mit sem veszített a parlament Versaillesben léte által. Már a girondisták kimondták, hogy a közérzetű veszedelem a kamrák Párisban székelése képezi. Ha a kamra Párisban van, ez uralkodó Franciaországot; ha a kamra Versaillesban van, Franciaország uralkodik önmagán. — Még egyszer indítványozták az ülése bezárását. Az indítvány újra elvetették. — Simon több veszélyt lát Versaillesban, mint Párisban. — Pasquier hg. óv az alkotmány minden rázkodtatásától. Ha egyszer a congressus együtt van, mindent megtámadhat.

A senátus végre 351 szóval 133 ellenében

## Uttrajzi töredékek

### Ázsiai-Törökországból.

IX.

(Eredeti levél.)

Ersingian, (Ersindjan vagy Erzindzsán). május 24. 1879.

T. Szerkesztő úr!

Indulunk a kurdok ellen. A mi a török kormányunk nem sikerült évtizedeken át, a kurdok megzabolására, ahoz most komolyan hozzá akarunk fogni; legalább itt a IV-ik hadtest területén (mely 3 világyra: egy erzerumi, vani és diarbé kirire kiterjed; sőt melyhez Saivas világy és Damask egy része is tartozik) az erőlyes Derwish pascha napról-napra inkább úgy intézkedik, hogy a kurdok ma-holnap körül lesznék kerítve s hegyeikbe izolálva, ekkor aztán megindul a gyűrtnek ősszébb szorítási mozzanata. Hogy vajjon a kitanult hegyi lakó kurdok, kiknek intelligenciái vannak mindenfelé s kiknek spisznaze-systemjű kiterjed mindenhol, nem fognak kicuszni a hálfól? nem valószínűtlen, miután concentrált összműködés kívántatnék legalább 3 hadtest részéről, a végből, hogy a kurdok végre-valahára a török kormány hatalmának alávetessenek. Földjük t. i. hegyes, miket laknak, az Anti-taurus, oly hosszú szura elnyulnak: a persá földtől benn egész le Konich-ig a kis-ázsiai félszigeten. Hosszu hegyláncolat az, melyet bajos minden oldalról körülvenni, hosszabb, bár nem magasabb mint az oroszok Kaukázusa. Annit azonban meg kell adni, muszirjának, hogy erőlyesen működik: 33 zászlóalj, 1 ütég ágyú s 1 szakasz lovasságot vont össze a kurdistan hegyek (főként Derssim-Ersingiantól délre és délkeletre az Euphraton túl, annak bal partján még most is (csuain) hóval

elfogadta részletes vita alapján s majd 149 szavál 130 ellen megszavazta az egyetlen cikkből álló törvényjavaslatot.

## A magyar ipar érdekében tartott értekezlet Székesfehérvárról.

A hazai ipar támogatását célzó országos értekezlet vasárnap délelőtti 10 órakor a jury-pavillon nagy termében az ország majd minden törvényhatósága részéről küldött képviselők részvételével megnyitván, Zichy Jenő gróf elnökké s Gelléri Mór jegyzővé választották.

Zichy Jenő indítványt tesz 25-tagu bizottság kiküldése iránt, melynek feladata volna a szerzett tapasztalatok alapján a hazai ipar számára helyzetéről, pártolás hiányának okairól, fejlődésének akadályairól, s az ezek megszüntetésére alkalmas eszközök és módokról teljesebb helyen jelentést tenni.

Ez indítvány felett heves vita keletkezett. Verhovay nem fogadhatja el azt, mert nem vár tőle eredményt, határozottan védeyleti mozgalmat kíván s ha az értekezlet másképp határozna is, szóló és társai megindítják a védeyleti mozgalmat.

Hegedűs Sándor: A 40-es évek védeyletihez hasonló intézményről ma szó sem lehet. A védeylettel csak kockázatot Európá rokonoszná. Pártolja Zichy indítványát. Hason értelemben szól dr. Neumann Ármán székesfehérvári ügyvéd. Szalay Károly (Kaposvárról) nagy tetszés közt oda nyilatkozik, hogy ipar védelem nélkül soha sem keletkezett. — Hogy a bizottság is csak védelem. — A védeyletek mellett van.

Ráth Károly orsz. képviselő zajos tetszés közt beszél. A hazai ipar előmozdításának eszközei sokfélék; ezek közt az önálló nemzeti közgazdasági politika a legfontosabb; nem ez a mai, mely védelemmel küzd a magyar iparcikkkel ellen, s szabad befelé az osztrák ipar előnyére. — Célunk a hazai ipart társadalmi uton pártolni; elfogadjuk a bizottság kiküldését, de úgy, hogy az illetékes helyen már kész tervekkel lépjen föl. (Élénk tetszés.)

Szóltak még Barabás Béla (Arad), Bóné Géza főherceg alispán az indítvány mellett, Szederkényi Nándor (Hévesmegye képviselője) a védeylet mellett. — Zichy Jenő elfogadja Ráth értelmezését, mire indítványa elfogadtatik s erre fölolvastatván a megjelölt képviselők (összesen 164) névsora, ajánlatba hozatik a 25 tagu bizottság. Heves vita után felállás után a felolvasott lista elfogadtatik.

## Román lapokból.

A „hazafas” brassói „Gazeta Transilvaniei” június 3-án kelt 42-ik számában ismét csak a magyar nyelv tankötelezettségéről szóló törvényezikről vezérvázlatot s következő épületes dolgokat ír: „Miután a törvényezik, a melylyel a magyar nyelv, mint tanköteles tárgy behozott a miniskolákunkba, már érvényre emelteték, kédezzük: vajjon a magyarországi és erdélyi román nép helyzete szenvedett-e ez által valami változást? Azt hisszük a kérdés nem felesleges, hanem nagyon is szükséges, mert csak így leszünk képesek hű képet formálni magunknak azon magatartásunkról, melyet a jövőben követnünk kell, hogyha a jelen helyzetet folytonos vizsgálódások tárgyává tesszük.

Olvasóinknak alkalmuk volt a tekintetbeni véleményünket régebben megismerhetni. A magyar-

földtől hegyek ellen Derssim területe még nincs tökéletesen meghatározva, a legjobb térképeken is egy fehér folt jelzi helyét; az Ersingiantól nem messze (2—3 órajárányra) eső Kemah-boghazná. Kenlaci szorosai, a hol t. i. az Euphrat áttör az Anti-taurus szikla sorait s egész Kemah mind szorosban halad a hatalmas folyam, tehát, hogy e szorosnál nem végződik, hanem azon túl is terjed, annyi bizonyos. Vajjon délkelet Bin-göl-daghnak (ezer-csermely-hegy) területe is hozzá tartozik, nem tudom; délre a mussi síkig, Khasat, Margird, Kizil-Kilisság, délnyugatnak Palu tálig, Kharontig terjed. Mindezen pontokat Derwish pascha megrakatta zászlókkal s ez utóbbiak már kb. 1 hónapja megkezdtek a concentricus előnyomulást; most már innen felől is megkezdődik s ezért indult el ma Pálmérbe, a kuzcsáni (szintén kurd) kajmukamlis főhelyére, az egyetlen még itt időzőtí rendes gyalodzásból s még 2 tartalékos. Ezek helyébe jött Baiburból a 6-ik vadászrezred Pulumérból, majd aztán parancs vételre benyomulnak Derssimbe. A kuzcsáni kurdok, bár nem annyira, mint a terdzsasiak meg vannak kisésh jühászodva; már lehet velük beszélni s a nálok beállásolt katonaságot bőven ellátják mindennel. Hanem azért mégis katonát nem állítanak s adót is csak bajjal fizetnek. Van nekik egy saját adójuk, azt ugyan megfizetik; van t. i. nekik egy bey-jük, a ki officialer (t. i. a török kormány által kinevezve) Kuzcsáni-Kajmalan s látszólag a törökök nagy barátja (obersteri rangja van s mindig ezt az uniformist hordja), de valójában az összes derssimi, kuzcsáni és terdzsasi kurdok feje.

\* Híre jár, hogy a Thoktredif táborból 150 sebesült került volna a Kharputi kórházba s mondják, hogy a dolog napról-napra komolyabb színezetet ölt.

nyelvről való törvényezik, a mely a mult napokban nyert szentesítést, egy újabb gyűrt köpez azon hosszú láncban, melylyel nemzetiségünk lábai és kezei megkötöttek, hogy a haladásban egy lépést se teheszen előre. Ez az egész a mit a fennemlített kérdésre felelni lehet. Népünk helyzete ezen törvény által csakugyan változott, a meny-nyiben egy nehány percenttal súlyosabb lett.

De kérdeshetné még valaki, hogy miért csináltunk annyi oppositiot, hogyha ezen törvény csak toldaléka az ellenünk hozott eddigi törvényeknek?

Könnyű volna erre is megfellelni. Az első és a legsúlyosabb csapást szenvedtük, mikor az unio törvény létre jött, ezt pedig követte a többi, a melyek által jogkörünk mindinkább szűkebbre szorítottak. Következett azután egy szűkebb elenséges indultu törvényhozó testületben, a mely jól esett nekünk, mert kiheverhettük legalább a sok csapást. Némelyek azt remélték, hogy idővel a sok seb be fog hegedni és a román nép helyzete jobbra fordul. Az ő reményeik a magyar törvényhozás azon intézkedéseire voltak alapítva, melyek hogyn gondall alkalmaztatnak, még némi menhelyül szolgálhattak volna nemzetiségi fejlődésünknek. Azonban egyszerre elleneink fölemelkedtek, hogy rá nagyob csapást mérjenek. Nem volt-e természetes, hogy kiáltunk s védjük magunkat az újabb merénylet ellen?

Ez úgynevezett azonban más oldala is van. A mi egyházi és iskolai autonómia az egész a mi még jogaink hajótöréséből meg van. E törvény által azonban megtámadatik és hatalmasan egyensúlyoztatik ezen autonómia. Legfőbb köteletségük volt főpásztorainknak, miszerint ennek megmentésére essenek. Egyháznak fejei többé nem hallgathattak, midőn a fejbe a lábuk alatt levő gylara irányoztatott. A nép megadta neki az erkölcsi segélyt és hogyha mindezek dacára fáradozásai sikertelenek ennek, oka semmi összefüggésben nem áll magatartásukkal.

Igy tehát főpapjaink ezen legutóbbi actioja a néptől elszigetelve nem maradt, mert a nép minden alakban nyilvánította ezen oppositioval szemben való egyetértését, hanem azért mégis egy szűkebbre szabott actio maradt, a melynek az volt célja, hogy megvédjen egy új veszélytől, a mely az egyházi autonómiánkat fenyegeti. A román nemzetiség azonban ennivel meg nem elégszik, de kell, hogy minden erejét összpontosítsa, és hogy megkezdett kitarással harcoljon, míg minden állami közéleti téren egyenjogositva nem lesz.

Ilyennek tekintjük mi a helyzetet most, midőn a magyar nyelv tankötelezettségéről szóló törvény érvényre emeltetett.

## A tiszavölgyi társulat közgyűlése.

A tiszavölgyi társulat keretében tartozó ármentesítési társulatok és magánöblöztek képviselői tegnapi délut. 10 órakor évi közgyűlésre jöttek össze a fővárosi központi posta- és táviratépület földtermében.

A vidéki egyletek nagy számmal voltak képviselve, mert a nyíradre is érdekes pontok voltak fölveve. Egy-egy társulat két-három, más pedig még több megbízott által is képviseltette magát.

Mielőtt a közgyűlés a tulajdonképeni napirendre áttért volna, kiosztattak a közp. bizottság üléséről szóló jegyzőkönyvek s egy igen érdekes füzet, mely nagy érdekl. statisztikai összeállítást tartalmaz a tiszavölgyi egyletek jelenlegi állásáról.

Mindenik egyes kurd-háztartás fizet neki évenként 1 török lyrát, s mindenik kurd agha (több kurd) 4 lyrát. Így aztán szép jövedelme van évenként, de a melyet aztán el is harácsol. Folyton veszteget a török parákt s napjában 30—40 ember eszik Hussein beynél. A ki csak jó, leül és eszik. Ő körülán — mondhatni élet-halál hatalommal uralkodik a kurdok fölött, — küldöttjei keresztül-kasul járnak a kurd hegyeken, mindenfelől jönnek-mennek hírnökei. A szegény törököknek erről fogalmuk nincs; csak az tudja, a ki látta, a ki, mint én, 6—8 hónapig élt közelében, a ki előtt, mint európai orvos előtt, nem titkolt semmit, mert fölöttük, hogy nem vagyok a Turcos-ok barátja. Vad, harcziar nép, mely csak zsákmányból él; mulattató p. Hátsókői tájéka Mamahatutól 6—8 óra járányra fenn a kurd hegyek közt látni mint szorították robel-munkára az örményeket, mint dicsekesznek, hogy én ezt ettől raboltam — ezt meg ott találtam. Az egyik pláne egy főbb pedig megvallotta nekem, hogy ő rablás nélkül nem tudnának élni s ha az örmények nem volnának, nem tudni ki művelné a földet, őrizné a marhákat. Igazán jó, hogy örmények vannak a világon. Az örmények másrészt titkos borszuval engedik magukat uraltatni, nyíltan azonban nem ellenkeznek; legfeljebb ha valami rendkívüli zsarolás áldozatai lettek, akkor folyamodnak nagy alázatossággal a török kora ményhoz. A mely aztán pro forma kiküld egy zászlóalj, a melynek ezredese szépen megvesztegetti magát s re infacta visszatér. Hussein bey nem ritkán még az ily expeditiónak is egyszer-ribben egyenesen a pasákat vesztegetve meg elejét veszi. Már most bár mint dicsekedjenek a törökök, hogy így meg amugy fogják elfűjni a föld színéről a kurdokat, ők, kik a szerbeket úgy önkérsilányították s kara-daghn kétszer vonultak

Lónyay Menyhért gróf ekkor megnyitván az ülést: Máry Ágoston miniszteri tanácsost és Boros Frigyes kir. tanácsost mutatta be, mint a kormány képviselőit. Lónyay bejelentette továbbá, hogy önálló indítványt senki sem jelentett be. A temes-bégyölgyi, Heves, Szolnok, jászvidéki, Alsó-Fehér-Körös, borsosfoki s Endrődturi s Toköz-Ivánházi társulatok a tiszavölgyi társulatba léptek. (Éljenzés.)

Dr. Dorányi Ignác titkár bemutatta erre a központi bizottságnak a társulat közgyűléséhez intézett jelentését.

Ezzel kezdetét vette a tárgyalás s a közgyűlés mindenekelőtt pontról-pontra vita alá vette a jelentést.

A központi bizott. jelentésének lényege ez:

A gyűlések folyton hangoztatták és a központi bizottság sem téveszt szem elől azon nagy fontosságot, melylyel a kataszter kiigazítás s a részleges kataszter kérdése, az árm. területeket illetőleg bir. Ennélfogva igyekezete oda irányult, hogy a kiigazítás alkalmával fölmerült sérelmek orvoslása lehetővé tétessék. E törekvésben a pénzügyminiszterium jóakaró támogatására talált, a kormány részéről ugyanis a karigazgatókhoz távirati rendeletek intéztettek, melyekben az igazgatóságoknak meghagyatott, hogy a reclamatiók sikeresebb megtétele céljából a régi és új kataszter birtokveket, az adótárgy változásai jegyzéseket stb. az érdekeltek használatára a községeknek azonnal adják ki. Sőt még az is kimondott, hogy a reclamatiók érvényessége nem fölteleztetik attól, hogy az illető parcella szorosan meg legyen jelölve, minek folytán lehetővé vált mindenkinek, hogy séreimeit az 1878 apr. 30-ig meghosszabbított határidőben érvényesítse.

Sennyei Pál a bodrogközi társulat nevében kérvényt nyújt be, a mely szerint a kataszteri kiigazítás alkalmából fölmerült reclamatiók elintézését sürgetendő s az illetéktelen adóttöbblet végrehajtása felfüggesztendő volna. A 15 évi adómentesség kezdetének meghatározása tekintetében szintén intézkedés volna szükséges; végül panasza, hogy a végleges kataszterre való tekintettel a fentartási költségeknek megettelt liquidatiójánál a felvett kölcsön nem a nominális érték szerint, hanem a folyamár különbséggel vétetett számításba. Kéri a közgyűlést, hogy az ügyben foglaljon állást. Azt tartja, hogy e cursus-differenciát a társulatoknak, a kataszter alkalmából terhül felróni nem lehet; az állam maga sem követi ezen elvet p. e vasutaknál. Kéri tehát, hogy a bodrogközi társulat kérvényét a közgyűlés további eljárás végett ajánlólag tegye át a központi bizottsághoz.

A közgyűlés az indítványt elfogadta. Ezzel felolvasták a kataszterre vonatkozó központi bizottmányi indítványt. Ez indítvány szerint először a pénzügyminiszter kéressék föl, hogy a reclamatiókat véglegesen kedvezően döntse el: hogy a kataszteri enquete-nak a fentartási költségek végleges liquidációjára vonatkozó megállapodásait hagyja hejyben s végre az 1875. 7. t. cz. 53 §-ban foglalt kedvezmény az új kataszter érvénybe léptetése előtt is egy novella útján alkalmazást nyerjen.

Lónyay Menyhért fölkéri a jelenlevő miniszteri kiküldöttet, adjon az előadottakra felvilágosítást.

Máry tanácsos erre kijelenti, hogy az ügy csak közelebb fog tárgyalás alá kerülni.

Darányi Ignác bemutatta a liquidáció tárgyában kiadott s annak módosztatit meghatározó miniszteri rendeletet. — Miután a miniszter-

keresztül, bajos belátni a jelenleg újból megindult küzdelem végét. No csak hogy egy a szerbek, mint a montenegróiak mégis csak rendesebb harcizosok, mint a kurdok; kiknek még a fülök hegye sem látszik ki a sziklák mögül, honnan con amore a törökök lelővölőzik. Szegény török, mennyi ellensége van, s hány felől foly a vér testéből, s hogy el van csonkítva; még itt ázsiai őshazájában is confortálják uraságát. S ha p. egy magában kerül a kurdok közé, csak úgy meghunyászkodik, mint az örmény.

A lakosság örmény, görög, török stb. tökéletesen elvesztette minden hitét, bizalmát a kormányba. Egyik rendeletét egy intézkedést sem fogadják bizalommal; semmiben sem igyekeznek a kormány bajain segíteni. „Batti, millet batti” (vége van, oda van a nemzet) (tulajdonképen valóságfeleket) — mondja a török — s oda adja mégis papirpénzt, hogy segítsen a kormányn. Utóbbi t. i. a papirpénz s nem a kormány már sehol sem járja s még a porcozikáját sem lehet látni; hála isten (el-hand-ul-illah) — mint a török mondaná) vége lett egy kissé az eszeveszett arczátlan agiotagenak), midőn aranyanak, ezüstnek, rézpenznek egy nap négyezer 4-félélek változott korszakus. Hanem azért a kedves örmények azon már a rézpénzzel kezdik el ugyanazt az üzletet. annak becét a miniszteriumra igyekeznek lepyomni (igaz ugyan, hogy a kormány is s közreműködött ebben egyszerre 7,000.000 piasteáru rézpénzt vezetvén.) Egy arany lyra mig „ezelőtt két hétélt 124—126 rézpásterért járt; most 135—136. — Az időjárás forró meleg; a városban nem lehet tartózkodni. Jövő levelem Derssimből.

K.

rium eljárásából kitetszik, hogy a kataszteri-értekezlet megállapodását nagyobb részint magáévá tette, a közgyűlés a rendeletet köszönettel vette tudomásul.

Szönyegre került ezután a nyolcz millió forint előlegről szóló jelentés. Fölolvasták a kölcsön tárgyában kiküldött albizottság jegyzőkönyvét.

Sennyei Pál szól a tárgyról. Szivesen látja, hogy a kormány hajlandóságot mutat az új kölcsön megszerzése iránt. Bár tette volna már előbb, mert ime a katasztrófa bekövetkezett, s ma már tenni kell. A consolidált kölcsön az, melynek minél előbb megkötése kívánatos. Ugy hiszi, hogy a kormány e tekintetbeni ügyös lépteit kiki támogatni fogja.

Lónyay Menyhért gróf szerint a pénzügyminiszterhez küldöttnek volna menesztendő, a mely az eddigi támogatásért köszönetet mondva egyuttal a további támogatást kikérné. E küldöttséget meg is választották.

Károlyi Sándor gróf adott azután indítványt be az iránt: kéressék föl a közlekedési miniszterium, hogy állítson föl kebelében külön tiszavölgyi bizottságot; alkotassák mielőbb vizitörvény s a vizrendeszet ügye (tekintettel különösen a partvédelemre) mielőbb rendezessék; a megyék és hatóságok támogassák a társulat intézkedéseit s végre a kormány rendeleti uton engedje meg, hogy a társulat gátjait utaknak lehessen használni, kárpótlásul pedig ezek fűntartására a mezei közmunkák egy része fordítassék.

E kérvénnyel is küldöttség fog menni a kormányhoz.

Sennyei báró következett indítványára Katona Antal főmérnök hangsúlyoztatá, hogy az utakra leginkább a töltés-patkák lennének alkalmazandók.

Lipthay Béla báró azt indítványozta, hogy a meghívott külföldi szakértők, a központi bizottság közreműködésével járjanak el feladatukban. Ez az indítvány is elfogadtatott. A központi bizottság ily értelemben majd kérvénnyel járul a kormányhoz. Lónyay elnök kisebb ügyeket jelentett végül be. Gróf Szapáry Gyula alelnök pénzügyminiszterre nevezetvén ki, alelnöki állásáról lemondott. A közgyűlés a lemondást nem fogadta el, a grófot csupán alelnöki teendőinek végzése alul menti föl.

Következett befejezésül a kisorolt bizottmányi tagok helyébe való választás. Eredménye hogy megválasztattak: báró Sennyei Pál, báró Wenckheim László, gróf Károlyi Gyula, Harkányi Károly és Szluha Ágoston.

A számadás s költségvetés helybenhagyatván, 1879-re egy 1200 000 holdra 2 töd kr. járulékat vetettek ki.

Boros Frigyes kir. tanácsos jelenti, hogy ez érvben az ez évre megszavazott 700.000 frton kívül még 700.000 frt fog az alsó-tiszai átmenések kotrására fordítani. (Éljenzés.)

A jegyzőkönyv hitelteltesítésére Dáni József és Hunyady Béla küldettek ki.

Ma 16-dikán 10 órakor van ugyanazon helyiségben a belföldi szakértők nagyrédek értekezlete.

## Az Eötvös-síremlék Eresiben.

Az előkészületek után, miket Eötvös erosi síremlékének leleplezésére tettek, több ezerre menő vendéget lehetett várni. Gondoskodtak is elhelyezésükről, s az emlék környéke is olykép volt elrendezve, hogy ezek lehettek volna tanni az ünnepélynek.

Azonban az egész nap szakadépp roppant eső elrontotta a szép ünnepélyt. Mindössze alig 50—60 vendég érkezett meg, köztük Eötvös b. özvegye, Loránt fia és Mari leánya; Tassy, Sárközy és Juraszsek főhermegyei orsz. képviselők; Fehérvár város küldöttsége; a fehérvári káptalan képviselői; a budapesti hajóval pedig Szőgyény-Marich László a főrendiház, Szlavy József, Pauler T. és Wahrenmann M. a képviselőház, Greguss, Gyula a Kisfaludy-társaság, Északy a Petőfitársaság, Pulszky F. az akadémia, Gerlóczy, Ballagi a fővárosi küldöttei s végül néhány magán vendég.

A hajónál Kereskényi Gyula érdi plébános üdvözölte a vendégesorportot, nagyobb szabásu beszédben Eötvös érdemét dicsoítva. Erre Szlavy felelt a küldöttségek nevében röviden; mire hosszú kocsisor vitte a vendégeket a kastélyba s onnan ki a sírszoborhoz, hol az ünnepély első pontját Kereskényi plébános miséje képezte a kápolnában. A tulajdonképeni leleplezési ünnepélyt a rendező bizottság védnöke és Fehérmegye főispánja Szőgyény-Marich László nyitotta meg hosszabb beszéddel, melyben a saját, a megye és Ercsi közkegyeletes érzelmeinek adott a nyugvó nagy halott iránt kifejezést.

Most Juraszsek Ferencz orsz. képvis. tartott még emlékbeszédet, utána pedig Boros Mihály ismertette az emlék történetét s a bizottság nevében „Eötvös-halom”-nak keresztelte helyét. Szóltak még röviden Pulszky Ferencz, Gyula Pál, Északy Károly, mire Szász Károly elszavalta a budapesti Eötvös-szobor leleplezésére írt ódáját. Ezzel az ünnepély be volt fejezve.

A közönség elszéledt. Nagyrésze hajóra szállt, hol társas ebéd volt számos felkészítéssel. Az első poharat Varsady emelte a királynak; a másodikat Kereskényi Szőgyényre, utána Szász Károly







(218-5) (285-300) **Elsinger M. J.**  
Bécs, Neubau 2.  
Zollergasse.  
NEUBAU-ZOLLERGASSE 2.  
WASSERDICHTER  
ZELSTOPFER  
REGENMÄNTER  
DECKTÜCHER  
Wienerberg-Landgut-Fabrikniederlage  
M. J. ELSINGER & SÖHNE WIEN.  
NEUBAU-ZOLLERGASSE 2.  
eszközeink, kocsik, gépek, szerszámok, szőlő- és szőlőművelési eszközök, szőlő- és szőlőművelési eszközök, szőlő- és szőlőművelési eszközök.

**Perlmoosi Portland Cement 100 kiló 7 frt.**  
**Kufsteini hydraulikus mész 100 kiló 4 frt.**  
egész hordó vételnél készfizeset mellett.  
**DIETRICH SÁMUEL**  
vas- és fűszer üzletében  
**Kolozsvártt.**  
(136) (28-\*)

Van szerencsém tudatni, hogy helyi olajgyáramban sz. alatt jegyzett **lenolaj-kencéz** (Leinol-Firnis), ugyanolyan kencézbe tört **olajfestéket** rendkívül olcsó árban, legjobb minőségben árusítom, és szint úgy kiesel mint nagybani menyenyiségben kiszolgáltatatom.

| 100 Kilo.                               | 100 Kilo.                                |
|-----------------------------------------|------------------------------------------|
| <b>Lenolaj-kencéz</b> 46 frt — kr.      | <b>Levélzöld (Laubgrün)</b> 36 frt — kr. |
| <b>Alapfesték fehér</b> 22 " — "        | legfinomabb II-a                         |
| " barna v. szürke 22 " — "              | <b>Levélzöld (Laubgrün)</b> 32 " — "     |
| <b>Kremserfehér legfin.</b> 52 " — "    | legfinomabb III-a                        |
| <b>Venetianerfehér</b> 46 " — "         | <b>Fekete (Flammruss)</b> 54 " — "       |
| <b>Hamburgerfehér</b> 38 " — "          | legfinomabb                              |
| <b>Ezüst szín</b> 38 " — "              | <b>Fekete (Flammruss)</b> 50 " — "       |
| " finom 38 " — "                        | finom                                    |
| <b>Holländerfehér legfin.</b> 30 " — "  | <b>Ockersárga világos v.</b> 24 " — "    |
| <b>Horganyfehér</b> 48 " — "            | sötét legfinomabb                        |
| (Zinkweiss) legfin.                     | <b>Ockersárga világos v.</b> 22 " — "    |
| <b>Horganyfehér finom</b> 38 " — "      | sötét finom                              |
| szürke 38 " — "                         | <b>Veres (Engelroth) vil.</b> 22 " — "   |
| <b>Császárzöld legfin. I-a</b> 54 " — " | v. sötét legfinomabb                     |
| legfin. II-a 46 " — "                   | <b>Fedélveres (Engelroth)</b> 20 " — "   |
| " III-a 40 " — "                        | <b>Barna (Umbraun) vil.</b> 42 " — "     |
| <b>Levélzöld (Laubgrün)</b> 45 " — "    | v. sötét legfinomabb                     |
| legfinomabb I-a                         | <b>Üveges ragasztó</b> 14 " — "          |
| (147) (19-*)                            | (Glaser-Kitt)                            |

Tisztelettel  
**KISS SÁNDOR.**

**SÁRGA KRISTÓF**  
fehérmű és vászon-raktára  
**KOLOZSVÁRT,**  
(bel-középutca, kisegítő alatt.)

**Kül- és belföldi nagy kereskedők és gyárosok** egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek **kezesseg mellett**, legutányosabb áron valódi árakkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

**Férfi fehér-íngék**, chiffon, creton és madapolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krig.

**Férfi színes-íngék**, angol oxford, creton és madapolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 70 krtól, 2 frt 60-ig.

**Színes és fehér gyapjú alsó-íngék és nadrágok** 70 krtól 5 frtig.

**Férfi alsó-nadrágok** (gatyák) mindennemű szabású, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.

**Férfi legújabb gallérok és kézelők** 4 rétt legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

**Férfi színes-szálú selyem**, — len és pamut **zsebkendők** szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.

**Valódi len fehér-zsebkendők** 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 rrtig. (387-8) (69-\*)

**Női-íngék** len és pamut vászonból, sima himzett vagy redős, 1 ftől, 5 frtig.

**Női háló reklik**, 1 ftől, 5 frtig, főkötők len és chiffon vászonból 40 krtól 80-ig.

**Női alsó-szoknyák és nadrágok** 90 krtól, 7 frtig.

**Női piquet reklik, nadrágok és szoknyák**, 1 frt 50 krtól 5 frtig.

**Függöny necek**, gyapjú és pamut **takarók, paplanok, madráczok** mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkesztett **esernyők**, 1 frt 40-től 15 frtig.

Fehér és színes **harisnyák**, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50-ig.

Legújabb **nyakkendők, posztó, szarvasbőr és glage kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok sat**, legutányosabb árban.

**Fehér és színes-asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szín-tartó creton, oxford és madapolán, színes ingszövetek** 25 krtól 3 frtig.

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madapolan **fehér ingszövetek** 80, 155 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig.

**len és pamut ingbetétek** 25 krtól 3 frtig.

Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és ezernék, ujjon szálított részére főkötők, télik és takarók sat.

Továbbá elvállalunk **kiválasztás, vagy magán szükségre kívánt fehérműek pontos elkészítését**; kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjabossza papir szeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelőseimre azonnal teljesítik, mely esetben árát és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő az érte fizetett összeget vissza szolgálom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani

alázatos szolgálja:  
**Sárga Kristóf.**

(210) (2-3)

**Rieger András**  
Nagy-Szeben, épületfa-tér 5,  
gazdasági gépek és eszközök gyára és raktára és vasárú-kereskedése,

ajánlja a legújabb követelményeknek megfelelően javított

**Cseplőgépeket** kézi és járgány-fűzőre, egészen vas (svájci) **lányegesen szilárdítva és javítva**, különös készülékkel könnyebb kézi fűzőre.

**Tetemesen szilárdított járgányokat** (Göpel) 1—4 lőrdőre.

Umrah-féle cseplőgépeket fáállványon szal-maszórával és a nélkül 1, 2, 3 és 4 vonómarhával való fűzőre, álló és mozgatható minőségben, tisztító készülékkel és a nélkül.

**Polyva- és választó rostákát**, melyek több kiállításon díjazottak.

**Babó- és konkoly-tisztító-gépeket** (Trieur).

Takarmányválogó-gépeket különböző rendszer szerint kézi- és járgány-fűzőre.

Kukoriczamorzsolókat.

Hernyó- és szőlő-ollókat.

Répvágókat.

Daramalmokat.

Borsaitókat. Vaj-gépeket.

**Vidats-féle egyoldalu ekéket**, öntötvas mellél.

**Vidats-féle egyoldalu ekéket**, kovásoltvas mellél.

**Váltóekéket** (Hohenheimi faj). Vágó ekéket kukuricznak. Boronákat. Eke-tályigákat. Kukuricza-vetőgépeket. Rétvágókat.

Kapákat, ácsokat, lapátokat, lovaskapákat, téglakapákat.

Kétféle kapákat, villákat, gereblyéket. Amerikai szénvillákat és burgonyakapákat acézből.

Fa-kapákat és gereblyéket.

**Kaszát és sarlókat** legfinomabb öntött acézből.

**Kaszát és gabonavágókat gereblyével.**

Kaszanyeleket és féműköveket.

**Kaszagyaluakat.**

Fű-vágógepeket.

Gabona-vágógepeket.

Targonczákat.

Sodrony-szöveteket és fonatokat minden-féle színből.

**Géptisztító- és kenő olajakat.**

**Olajkannákat és szab. öölalajzókat.**

Gépszíjakat bőrből.

Szűcsavarkat és szab. hajtósíjűköket.

Ezen kívül készletben tartok mindenféle géprészeket, s minden-féle igazításokat legjobban s legutányosabban teljesítek.

(5-5)

**LÓRINCZ ISTVÁN,**  
lábbeli gyára  
Budapest, muzeumkörút 8.

A párisi 1878-iki és egyébb kiállításon I-rendű érmekkel kitüntetett.

Van szerencsém a t. cz. vidéki közönséget értesíteni, miszerint lábbeli gyáramat akként berendeztem, hogy mindennemű **férfi-, női- és gyermek-lábbelieket** a legújabb divatminta szerint a **legszilárdabb** készítményben és **legolcsóbb** áron készítek, és **szállítom** a legkisebb **árral** a vidéki közönségnek, és **szállítom** a legkisebb **árral** a vidéki közönségnek, és **szállítom** a legkisebb **árral** a vidéki közönségnek.

**Lőrincz István.**  
Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. — Mérések, öltetések, egy-niál töldek.

(190) (3-5)

**Osapó Sándor**  
**ÁRUTÁRLATÁBAN**  
A legnagyobb férfi- és női szalma és posztó KALAP RAKTÁR  
(2004) **KOLOZSVÁRT.**  
Főter. "Nemzeti színház" alatt.

1 darab fin szalma kalap 42, 50, 60, 80, 1 frt.,  
egész 2 frt 50-ig.  
1 darab fin filcz kalap 1 frt 30, 1 frt 60,  
1 frt 80, 3 frt 30 krt.  
1 darab férfi szalma 48, 55, 70, 90, 1 frt 20 krt.,  
1 darab férfi szalma 1 frt 50, 2 frt 50, 2 frt 60,  
1 darab férfi filcz 2 frt 60, 2 frt 80, 3 frt 80, 8 frtig.  
1 darab férfi filcz 2 frt 60, 2 frt 80, 3 frt 20, egész 5-ig.

(43) (6-\*)

**Rumburgi szöveteket,**  
(kezesseggel, hogy valódi len-vásznak)  
legszebb nyári fehéritéssel,  
mollinos-okat és domestic-okat, durvák és fehéritettek, fehérozernavászt, vízlepedőt, oallioot, fehér oot-tonokat, creast, ezernavászt, osinvatot, lepedő-vászt varrás nélkül, Oxford ing elméket és

**CHIFFONOKAT**  
ajánl legutányosabb gyári árban  
**TEUTSCH B. J. Segesvártt.**

Külmegrendelések az ár utánvéte mellett gyorsan teljesítettnek. — Tömegesebb megrendelések bérmentes vaspályaszállítás kedvezményét élvezik.

Minden színességben és minőségben raktáron.

(215) (1-25)

**OTTO FRANZ, cég**  
**Különlegességei**  
Bécs, Mariahilferstrasse Nro. 38.  
császárilag, királyilag kizárólagosan szabadalmazott  
**PURITAS.**  
Hajfijító-tej.

A Puritas nem hajfekték, hanem tejserű folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy a fehér haját megifjúja, az-az lassankint még pedig legkésőbb tizen-négy nap alatt ama színt visszajadja, melyvel eredetileg bírt.

Egy palack Puritas ára 2 frt (elküldésnél 20 kr. költség.)

**Hóvirág.** Egyetlen szőpítőszem sem versenyezhet kitűnőség és jó hatásra a "hóvirággal". Olajos üdítő alkotászekből előállítva, eltávolít ezen szor rövid idő alatt szepít, májfoltokat, bőrtráktát, bőrpattanásokat stb. és az arczbőrnek fénylő fehérséget, üde és finomságot kölcsönöz. Legjobb védőszem az őszi és téli zord levegő behatása ellen, azért nélkülözhetlen női szé-pítőszem különösen a tarsangban, ára 1 forint.

**Bécsi pipere rispor.** Szent-György virág, fehér és rózsza színben. a bőrön tartós és lát-hatlan, jószágára a legkitűnőbb minőségű. A risporot leginkább a folyékony szent-györgy-virág használatá után ajánljuk, mi az arczszínnnek feltűnő gyengéd finomságot kölcsönöz. Egy doboz ára 60 krajczár.

**Brillantine** az egyedüli ezer a szakál szőpítése és puhán tartására, minden zsírosság hátra-hagyása nélkül, ára egy palacknak 80 kr.

**Helmine** szarvasmarha-hajkenőcs orvosi utasítás szerint készítve, a haj szőpítésre és fenn-tartására, megóv a hajhullási korpaképződéstől és erősíti a hajbőrt; ára egy nagy tégelynek 1 frt 50 kr.

**Dió-olaj** zöld dióból gondosan készítve, azon kitűnő tulajdonsággal, hogy a fehér, ősz és vörös hajnak egy természetesnek látszó sötét színt kölcsönöz, ára egy nagy palacknak 1 frt.

**La Jeune** igen jeles szakál-növesztő, melyvel a szakált igen szép fekete, barna, vagy sző-kékre lehet festeni. Fekete vagy sötétbarna hajnál a La Jeune igen csészserűen alkalmazható, ára egy levélkének a hozzá tartozóval 3 frt.

**Urania** (hajszesz) kitűnő hatással a haj és hajbőrre, a higézőpést elősegíti, megőriz a korpá képződéstől és fakadásoktól, előmozdítja a hajnövekedést különösen kiállott betegségek után, u. m. typhus, himlő, gyermekágy stb., ára egy nagy palacknak 1 frt 50 kr.

**Hippokrene**, gyógyerejű ezüvíz rozsz szag eltávolítására, rendkívül jóltéví és tisztító hatással, ára egy palacknak 1 frt 20 kr.

Egy palack: **Kolozsvárt: VALENTINI gyógyszerész** Redoute soron Gyula-Fehérvárt: **Csiky Kristóf** uná.

**Umrath és Társa Prágában,**  
mezőgazdasági gépgyárosok

ajánlják, a szilárd kivitel, könnyű járás, nagy munkaképesség és tiszta cseplősről legelőnyösebben ismert különlegességeiket

(148) (15-24)

**kézi és járgány-cseplőgépekben**  
1-től 8 ló- vagy ökörerőig, álló és hordozható alakban.  
Továbbá készítenk különféle nagyságu és elismert jó minőségű **tisztító rostákat, kukoricza-morzsolókat és szecskavágókat.**  
Ábrák által ellátott árjegyzékkel postán díjmentesen szolgatunk.

**Megjelent és Kolozsvárt**  
**STEIN JÁNOS**  
könyv- és zeneműkereskedésében  
kapható:

**A magyar gyógyszerkönyv kommentárja.**  
**GYÓGYSZERTANI KÉZIKÖNYV.**  
Irta BALOGH KÁLMÁN orvostudor és tanár.  
Számos fametszett ábrával.  
**Két vastag kötet ára 12 frt.**  
**Angolvászonkötésben 13 forint.**

**Műszaki mechanika.**  
Irta Dr. RITTER ÁGOST. Fordította MAURER MÓR 750 fametszettel.  
**Ára 10 forint.**

**Részvét — könyvek, különféle temetési alkalmakra.**  
Irta OLASZ LAJOS. Két füzet ára 2 frt.

**A föld és népei**  
föld- és népismei kézikönyv.  
HELLWALD FRIGYES és egyéb írók nyomán kidolgozta  
Dr. TOLDY LÁSZLÓ.

Ez irodalmunkban páratlanul álló ilyen tárgyú, s egyaránt jeles és diszes mű, mely részint melléklet gyanánt adott, részint a szöveg közé nyomott képekkel, tehát gazdagon illusztrálva jelenik meg, **három — körül-belől 45 — 50 füzetből álló — kötetben fog kiadatni.**  
Egy füzet ára 30 kr.

Megrendelések egyenesen Stein János könyv- és zeneműkereskedésébe Kolozsvárra intézendők.

**Vizsgálatok alkalmával**  
kiosztatni szokott  
**JUTALOMKÖNYVEK**  
u. m. ifjusági iratok, képes könyvek, ima-könyvek, diszkiadások, atlaszok, földgolyók sat.  
**legnagyobb választékban és előnyös feltételek mellett kaphatók**  
Kolozsvárt **Stein János** könyv- és zeneműkereskedésében.  
Jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.